

Discussiestuk¹ Energie Samen

Consultatie Warmtewet 2.0

Inleiding

In december 2019 stuurde minister Wiebes van EZK een kamerbrief aan de Tweede Kamer over de voortgang van het wetstraject Warmtewet 2 ('de warmtebrief')². Hierin schetste hij de contouren van een nieuwe Warmtewet 2.0 die voorziet in ingrijpende wijzigingen in de marktordening.

Uit de Kamerbrief Warmtewet:

"Ik voorzie een marktordening waarbij de gemeenten de regie kunnen voeren op basis van de wijkgerichte aanpak en waarbij de warmtebedrijven meer zekerheid hebben over inkomsten. Waar nodig om de publiek belangen te borgen zijn landelijk geldende kaders van toepassing. Hiervoor is een systeemwijziging gewenst die ik middels Warmtewet 2 doorvoer.

De hoofdkenmerken hiervan zijn als volgt:

- A. De gemeente bepaalt, binnen heldere landelijke kaders en met ondersteuning vanuit het Rijk, voor welk gebied (het warmtekavel) een warmtebedrijf wordt aangewezen.
- B. Het warmtebedrijf heeft de wettelijke taak om een collectief warmtesysteem binnen een warmtekavel tegen zo efficiënt mogelijke kosten met een duurzame en betrouwbare kwaliteit te realiseren. Het warmtebedrijf wordt daarbij integraal verantwoordelijk voor de gehele warmteketen, van productie en distributie tot levering.
- C. Er wordt de mogelijkheid gecreëerd om vanuit het Rijk een warmtetransportbeheerder aan te wijzen, voor uitzonderlijke situaties dat de regierol van gemeenten niet toereikend zal zijn om tot besluiten te komen over de gecoördineerde inzet van grootschalige warmtebronnen in een bepaalde regio.
- D. De nieuwe tariefmethodiek zal (meer) kosten-gebaseerd worden. Dat biedt consumenten de zekerheid dat ze niet meer betalen dan de kosten die redelijkerwijs gemaakt moeten worden voor de warmte die ze afnemen.
- E. Wettelijke normen voor betaalbaarheid (tarieven), duurzaamheid en leveringszekerheid gelden in principe per warmtekavel (en bijvoorbeeld niet voor de sector als geheel of voor een portfolio van een warmtebedrijf).
- F. Er komt een overgangsregime voor bestaande collectieve warmtesystemen.

Deze onderdelen vormen een samenhangend wetgevingspakket, die de beoogde systeemwijziging mogelijk maakt.

¹ Dit is een discussiestuk van Energie Samen. Dit stuk wordt gebruikt om discussie op gang te brengen. In een later stadium zal Energie Samen dit omzetten tot een position paper en vast laten stellen in de Algemene Leden Vergadering.

² Kamerbrief Minister Wiebes: Voortgang wetstraject Warmtewet 2, 20 december 2019.

Lokale warmte-initiatieven

Op meer dan 60 plekken in Nederland werken bewoners in collectief verband aan plannen om de warmtevoorziening in hun wijken te verduurzamen³. Geïnspireerd door Deens collega's zien zij mogelijkheden voor de ontwikkeling en exploitatie van lokale collectieve warmtevoorzieningen in beheer van bewoners zelf ('Warmteschap'). *Consumer owned* warmtenetwerken zijn in Denemarken zeer gebruikelijk. In Nederland komen ze nog weinig voor, maar met een goed wettelijk kader en een professionele ondersteuningsstructuur hebben ze ook in Nederland bestaansrecht. Binnen Energie Samen wordt een professionele ondersteuningsstructuur opgezet. Energie coöperaties werken met vereende krachten samen aan de dienst Buurtwarmte die bewonerscollectieven in staat stelt om een Warmtegemeenschap op te zetten en te exploiteren.

De voorstellen voor de nieuwe warmtewet hebben grote gevolgen voor de positie van lokale warmte-initiatieven van bewoners. Het smooit de ontwikkeling van Warmteschappen in de kiem, waardoor de maatschappelijke meerwaarde ervan niet tot uitdrukking kan komen.

In dit stuk belichten wij daarom eerst de definitie en de maatschappelijke meerwaarde van Warmtegemeenschappen en vervolgens doen we concrete voorstellen om een wetsvoorstel te verbeteren, zodat er ontwikkelingsruimte voor Warmteschappen ontstaat.

Definitie van Warmte Energie Gemeenschap (Warmteschap)

Om een duidelijk onderscheid te kunnen maken tussen marktpartijen en groepen burgers, gemeenten of kleine ondernemingen die zich als lokale partij gaan bewegen in de warmtemarkt stellen wij voor om het begrip Warmte Energie Gemeenschap te definiëren in de Warmtewet 2.0. Dit is belangrijk voor de marktordening, omdat je een Warmte Energie Gemeenschap niet gelijk kunt stellen met een marktpartij, die verspreid over het land op de warmtemarkt actief is. Een Warmte Energie Gemeenschap opereert alleen lokaal, en maar op 1 locatie, en is alleen op die locatie in concurrentie met een marktpartij, om toegang te krijgen tot de warmtemarkt. Die toegang tot de warmtemarkt moet georganiseerd en gereguleerd worden in de Warmtewet. Daarvoor is in de basis een definitie nodig.

Op basis van de Europese definitie definiëren we een Warmte Energie Gemeenschap als een Energiegemeenschap op het gebied van warmte met specifieke kenmerken.⁴ Zie voor de uitwerking van de definitie de bijlage en het discussiestuk van Energie Samen. In dit discussiestuk wordt Warmte Energie Gemeenschap afgekort als 'Warmteschap'.

Een Warmteschap is een juridische entiteit die:

- a. Gebaseerd is op vrijwillige en open deelname en waarover leden of aandeelhouders, die natuurlijke personen, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, of kleine ondernemingen zijn, feitelijke zeggenschap hebben;
- b. Waarvan het hoofddoel veeleer bestaat uit het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen aan haar leden of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is dan uit winst maken, en
- c. Zich bezig kan houden met de productie, waaronder uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag, energie-efficiëntie diensten, of andere energiediensten aan haar leden of aandeelhouders kan aanbieden.

---

³ Lokale Energie Monitor 2019, HIER opgewekt.

⁴ Energiegemeenschap van burgers wordt gedefinieerd in: RICHTLIJN (EU) 2019/944 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU. Art. 2 lid 11.

Een Warmteschap heeft specifieke kenmerken op drie punten:

- a) het is democratisch georganiseerd,
- b) de zeggenschap ligt bij lokale belanghebbenden (leden of aandeelhouders die in de nabijheid van de hernieuwbare energieprojecten gevestigd zijn)
- c) het hoofddoel is 'profit for purpose' in plaats van het realiseren van winst voor aandeelhouders.

Maatschappelijke meerwaarde van Warmteschappen

De verduurzaming van de gebouwde omgeving zit al decennialang in een impasse. Noch de overheid, noch marktpartijen hebben die impasse weten te doorbreken, en gaan dat ook het komende decennium niet voor elkaar krijgen als er niet goed wordt samengewerkt met woningeigenaren. De sleutel voor versnelling van de energie transitie ligt bij de bewoners, die zich op wijkniveau organiseren en medeverantwoordelijkheid gaan dragen voor het toekomstbestendig maken van hun woningbezit. Het 'Deense model' kan in Nederland voor een versnelling van de warmtetransitie gaan zorgen, als het model breed wordt omarmd.

Voor **overheden** bestaat de toegevoegde waarde uit het sneller realiseren van klimaatdoelen, betere benutting van lokale warmtebronnen, meer draagvlak en acceptatie voor de warmtetransitie want elke burger krijgt ruimte om mee te doen in het proces, meer vertrouwen in de politiek en ontspanning in de relatie tussen overheid en bewoners, versterking van de lokale democratie, woningeigenaren zijn een volwaardige samenwerkingspartner, benutting van lokaal beschikbare expertise, talent en uitvoeringskracht, en versterking lokale werkgelegenheid. Gemeenten sturen meer op proces en minder op inhoud. Er ligt een inhoudelijk sterker plan als bewoners er actief aan meewerken.

Voor **woningcorporaties** is de waarde van samenwerking met woningeigenaren dat zij lagere woonlasten kunnen realiseren, in wijken met veel gespikkeld bezit of in wijken waar zij alleen geen betaalbare oplossingen kunnen realiseren.

Voor de **netbeheerders** is de waarde van samenwerking dat zij minder (maatschappelijke) kosten hoeven te maken, dat het belang van de netbeheerder serieus wordt genomen omdat het ook in het belang van bewoners is als de netwerkkosten laag blijven, de verduurzamingsopgave groter en integraal wordt benaderd waardoor zij de activiteiten beter kunnen plannen.

Voor **marktpartijen** is de waarde dat de vraagzijde is georganiseerd waardoor zij sneller en grootschaliger projecten kunnen realiseren, en minder marketingkosten hebben.

Voor de **hypotheekverstrekkers** is de waarde dat zij de hypotheekportefeuille beter op waarde kunnen houden en grotere projecten kunnen realiseren. Zij hebben minder kosten aan individuele financieringen.

Voor **bewoners** is de waarde dat het plan voor hun dorp of wijk beter aansluiten op hun behoeften. Zij krijgen een betaalbare, betrouwbare en duurzame warmtevoorziening waarover zij zelf zeggenschap hebben. Zij hebben samen een organisatie opgebouwd die een bijdrage levert aan meer woongenot door meer interactie, sociale cohesie en samenwerking in de buurt. Zij genieten met elkaar van het maatschappelijk rendement dat de Warmteschap hen biedt, en van een eerlijker verdeling van de lusten en lasten van de warmtetransitie.

Concrete voorstellen voor de Warmtewet

1. Warmte Energie Gemeenschap in de nieuwe Warmtewet vastleggen

Nederland staat voor de opgave om Europese richtlijnen uit het 'Clean Energy Package' te vertalen in nationale wetgeving. Aangezien de nieuwe Warmtewet beoogt de warmtemarkt te ordenen met het oog op de te verwachten sterke groei van het aantal warmtenetten, is het cruciaal om van meet af aan de positie van Warmte Energie Gemeenschappen daarin vast te leggen. Op grond van hun afwijkende karakteristieken kan de overheid aan Warmteschappen een aantal rechten en plichten toekennen die niet voor marktpartijen gelden, en omgekeerd. Denk aan de volgende instrumenten:

- Geef warmtecoöperaties een voorkeursrecht voor een periode (bijvoorbeeld 2 jaar) om een plan te maken dat technisch en economisch haalbaar is en draagvlak te verwerven onder de bewoners en bedrijven in het gebied.
- Maak een regeling voor financiële steun voor Warmteschappen, die stapsgewijs kan worden opgebouwd qua beschikbaar gestelde bedragen versus bewezen prestaties.
- Maak garantiefondsen voor de langjarige financiering van exploitaties van collectieve warmtesystemen door Warmteschappen tegen lage rentes.
- Zorg voor een systeem dat het voor Warmteschappen mogelijk maakt hun projecten bankable te maken zodat het voor externe financiers (banken, pensioenfondsen, Invest-NL, etc.) interessant wordt mee te doen.

2. Democratische borging van bewonersbelangen

Sinds de liberalisering van de energiemarkt hebben bewoners keuzevrijheid en daarmee invloed gekregen op de prijs en kwaliteit van hun energievoorziening. In de voorstellen voor de marktordening wordt van bewoners gevraagd die invloed weer op te geven.

Gemeenten krijgen de bevoegdheid om te “beslissen over de keuze voor een duurzaam alternatief voor verwarming van aardgas”. De minister erkent dat kennis en capaciteit bij gemeenten een belangrijk aandachtspunt is en werkt aan een ondersteuningsstructuur. De minister voorziet niet in een vergelijkbare ondersteuningsstructuur voor de bewoners. De voorgestelde Warmtewet voorziet in beïnvloedingsmogelijkheden voor bewoners in de vroege fase van het besluitvormingsproces (‘wijkgerichte aanpak’). Is eenmaal besloten om een collectieve warmtevoorziening aan te leggen, dan is de invloed en het handelingsperspectief van bewoners vrijwel nihil voor een langdurige ‘onbepaalde’ periode. Dat kan beter door de bewonersbelangen als uitgangspunt te nemen en die te borgen. Deze belangen zijn: *betaalbaarheid, leveringszekerheid, duurzaamheid, zeggenschap en transparantie*.

- Als de betaalbaarheid niet heel erg goed wordt geborgd mobiliseren zich politieke krachten voor uitstel of afstel.
- Transparantie en zeggenschap zijn voorwaarden om grip te houden op de tariefontwikkeling op langere termijn. En zonder meer legitiem op basis van het principe ‘wie betaalt, bepaalt’. De bewoners betalen de warmterekening.

Democratische borging van bewonersbelangen betekent dat bewoners invloed krijgen op de besluitvorming over hun toekomstige warmtevoorziening in alle mogelijke fasen van planvorming tot en met de exploitatie. Voorstellen om de zeggenschap van bewoners te versterken:

- In de planvorming: Elke wijk en elk dorp krijgen een buurtproces waarin bewoners zich kunnen informeren en uitspreken over systeem- en techniekekeuzes. Bewoners krijgen gelegenheid om actief bij te dragen aan de ontwikkeling van een lokaal warmteplan (in de initiatiefase) gerelateerd aan de Transitievisie Warmte en van een wijkuitvoeringsplan (in de ontwikkelingsfase).
- Voorkeursrecht: Bewoners krijgen het voorkeursrecht om een Warmtegemeenschap op te zetten waarvan zij voor minimaal 50% eigenaar zijn en zeggenschap hebben, en waarmee zij de warmtevoorziening binnen het kavel ontwikkelen en exploiteren.
- In de toewijzing: Als bewoners geen gebruik maken van het voorkeursrecht, krijgen zij invloed in de toewijzing van een warmtekavel aan een marktpartij, want een toegewezen marktpartij dient de instemming van bewoners te hebben.
- Opt-out: Binnen één warmtekavel blijft voldoende ruimte bestaan voor meerdere kleinschalige warmtevoorzieningen (van 10-20 woningen) die in collectief verband geëxploiteerd worden.
- In de exploitatie: Bewoners kunnen invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering van het warmtebedrijf in hun wijk, ook als zij er geen (mede-)eigenaar van zijn. Zij krijgen inzage in de kostenstructuur en prijsvorming,

en kunnen het warmtebedrijf ter verantwoording roepen als het ondermaats presteert ten opzichte van een landelijke openbare benchmark.

3. Beperk het winststreven

De minister erkent dat met het toewijzen van warmtekavels monopolies worden gecreëerd. Feitelijk is er dan dus geen markt meer, want er is geen concurrentie meer mogelijk. Nooit meer! Bewoners zijn sinds de liberalisering van de energiemarkt aan concurrentie gewend geraakt, en raken nu invloed kwijt doordat ze vast komen te zitten. De Kamerbrief stelt voor de tarieven te reguleren op basis van kosten. Warmtebedrijven krijgen de zekerheid dat efficiënte kosten die zij moeten maken voor de uitvoering van hun taak kunnen worden terugverdiend inclusief een redelijk rendement. Bewoners van een warmtekavel wantrouwen het resultaat. In hun beeldvorming worden ze de melkkoe van warmtebedrijven die gaan genieten van onredelijke winsten. Zij ervaren ook dat de energiebelastingen op aardgas worden verhoogd, om ruimte te bieden voor duurzame warmteoplossingen. Duurzame warmte wordt duurder maar hoeveel? Als je voor draagvlak in de bevolking de huidige warmtelasten als maatgevend neemt, is er weinig ruimte voor vrije prijsvorming. In Denemarken is het winststreven heel scherp ingeperkt (not-for-profit) en dat geeft bewoners vertrouwen. En de efficiëntie en kosten van alle warmtebedrijven worden daar met een landelijke openbare benchmark getoetst. Het Deense model verdient navolging in Nederland.

Het Deense model maakt de positie van Warmteschappen sterker, omdat zij niet het realiseren van winst als hoofddoel hebben. Een Warmteschap stelt minder hoge rendementseisen dan marktpartijen. De bestaansreden van het Warmteschap ligt namelijk uitsluitend in dienst die ze verleent, zodat het genoeg kan nemen met een rendement dat haar continuïteit garandeert. Een Warmteschap hoeft geen anonieme aandeelhouders buiten het gebied tevreden te stellen.

- Accepteer alleen maatschappelijke rendementen.
- Stel hoge eisen aan transparantie van de marktpartijen.
- Verbeter de consumentenbescherming voor afnemers die afhankelijk worden van marktpartijen.
- Warmteschappen mogen bepalen hoe zij tarifieren, mits zij niet uitkomen boven een wettelijke grens. Uiteraard zijn ze volledig transparant. Vrijheid om te tarifieren maakt het mogelijk met andere tariefstelsels te werken, hetgeen goed zou kunnen passen bij meervoudige waardenproposities (warmte inclusief isolatie, beloning van een lage retourtemperatuur, beloning van beperkt gebruik in de pieken of van warmteopslag in huis).

4. Kavelgrootte

Het wordt aan gemeenten over gelaten om de kavelgrootte vast te stellen, maar in de uitwerking van het wetsvoorstel wordt gestuurd op zo groot mogelijke warmtekavels. Aan een ontheffing voor kleine netten wordt een maximum van 500 woningen gesteld. Het is nog veel te vroeg om wettelijk vast te stellen dat een schaal van 500 woningen genoeg is voor een 'klein net'.

Iedereen is aan het zoeken naar een optimale schaal. Daarbij spelen sociale, technische en financiële factoren een rol. Betrokkenheid van bewoners stelt een grens aan de betrokkenheid maar er zijn buurten en wijken van 500 en van 5000 woningen. Technisch is de diversiteit ook enorm. Er zijn verschillende warmtebronnen, verschillende technieken, pilots met 4de en 5de generatie warmtenetten, en er zijn verschillende start-ups met innovaties bezig. Financieel kan er voor een business case, een ondergrens en een bovengrens zijn. Kortom, het is onwenselijk om nu met een wettelijk kader aan te sturen op welke minimale of maximale schaalgrootte dan ook. Als er goede redenen zijn om toch een minimum te stellen is het uitgangspunt voor Energie Samen 5000 woningequivalenten.

- Bewoners mogen zelf in overleg met de gemeente de omvang van een warmtekavel vaststellen. Geen wettelijk toetsingskader daarvoor.

5. Integrale ketenverantwoordelijkheid

De Kamerbrief spreekt een duidelijke voorkeur uit voor een geïntegreerd warmtebedrijf en integrale aansturing van de warmteketen (productie, levering en distributie). Hoewel een “open” markt op korte termijn wellicht niet aannemelijk is, gaat het te ver om splitsing van verantwoordelijkheden nu wettelijk uit te sluiten. Het organiseren van een warmteketen bestaat voornamelijk uit het organiseren van kennis en kapitaal, en onderdelen daarvan worden op de markt ingekocht. Alle ontwikkelaars van warmtenetten geven opdrachten aan een beperkte groep aannemers om een warmtenet aan te leggen. Ook de huidige grote warmtebedrijven (Vattenfall, Eneco en Ennatuurlijk) kopen gespecialiseerde kennis in. Laat er ruimte zijn voor verschillende modellen van samenwerking in de keten. Daarbij spelen voor Energie Samen twee overwegingen:

-Er zijn verschillende governance modellen denkbaar om Warmteschappen een positie te geven in de marktordening, en daarbij is er tijd nodig om de verschillende modellen in de praktijk te testen. Het vastleggen van integrale ketenverantwoordelijkheid reduceert de ontwikkelruimte voor Warmteschappen tot 1 model: volledige integrale ketenverantwoordelijkheid.

-Door de warmtevoorziening geïsoleerd te benaderen (en reguleren) ten opzichte van de opwek en het gebruik van elektriciteit, gaan we kansen missen voor systeemintegratie op gebiedsniveau. En daarmee komt de ontwikkeling van 5de generatie warmtenetten niet van de grond. Daardoor wordt de totale energierekening van bewoners voor warmte, elektriciteit en energietransport onnodig duur.

- Bewoners mogen zelf bepalen hoe zij een Warmteschap inrichten en met wie zij samenwerken. Dus niet perse integrale ketenverantwoordelijkheid zoals voorgesteld in de Kamerbrief.

6. Aanwijzingsperiode

De Kamerbrief stelt geen maximale termijn aan het exclusieve exploitatierecht (‘onbepaalde tijd’) voor het aangewezen warmtebedrijf. De voorstellen voorzien nu in een aanwijzingsperiode voor ‘onbepaalde tijd’ met het argument dat bedrijven met lange afschrijftermijnen voor investeringen te maken hebben. Dat argument is slechts gedeelte valide want de afschrijvingstermijn wordt daarbij voornamelijk bepaald door het warmtenet (leidingen), en gelden minder voor de productie en levering. Aan een exploitatierecht voor onbepaalde tijd kleeft een groot nadeel dat een warmtebedrijf geen moeite hoeft te doen om goed te presteren ten opzichte van de benchmark. En dat werkt tegen het belang van afnemers bij een betaalbare warmtevoorziening. Als de aanwijzingsperiode voor het warmtebedrijf wordt gelimiteerd aan de periode die nodig is voor de warmteproductie en de warmtelevering (bijvoorbeeld maximaal 20 jaar), kan de aanwijzing worden vernieuwd, maar krijgen ook andere bedrijven en een lokale Warmteschap het recht om mee te dingen. Dat biedt ruimte aan innovatie van de warmtevoorziening, en in het bijzonder van de warmteproductie en –levering. Voor het terugverdienen van de investeringen in de infrastructuur kan een andere oplossing gevonden worden. En als over 20 jaar Warmteschappen in Nederland, net zo goed presteren als ze nu al doen in Denemarken, ontstaat dan op een natuurlijk moment de mogelijkheid om de warmtevoorziening onder democratische controle van de bewoners te brengen.

- En als een warmtekavel aan het einde van de aanwijzingsperiode weer beschikbaar komt, hebben bewoners in dat warmtekavel het voorkeursrecht om zelf een Warmteschap op te zetten om de exploitatie van de warmtevoorziening voort te zetten.
- Een Warmteschap dat een lokale warmtebron kan ontwikkelen en exploiteren krijgt dan toegang tot een bestaand warmtenet in het warmtekavel.

Bijlage Definitie Warmte Energie Gemeenschap op basis van Europese Richtlijnen⁵

Op basis van twee Europese Richtlijnen definiëren we een Warmte Energie Gemeenschap (Warmteschap) als een energiegemeenschap op het gebied van warmte met specifieke kenmerken.

Een Warmteschap is een juridische entiteit:

- a. Gebaseerd is op vrijwillige en open deelname en waarover leden of aandeelhouders, die natuurlijke personen, lokale autoriteiten, waaronder gemeenten, of kleine ondernemingen zijn, feitelijke zeggenschap hebben;
- b. Waarvan het hoofddoel veeleer bestaat uit het bieden van milieu-, economische of sociale gemeenschapsvoordelen aan haar leden of aandeelhouders of aan de plaatselijke gebieden waar ze werkzaam is dan uit winst maken, en
- c. Zich bezig kan houden met de productie, waaronder uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag, energie-efficiëntie diensten, of andere energiediensten aan haar leden of aandeelhouders kan aanbieden;

Met zeggenschap (of “daadwerkelijke controle”) wordt bedoeld volgens art 2 lid 56 de richtlijn voor de interne markt voor elektriciteit:

Rechten, overeenkomsten of andere middelen die, afzonderlijk of tezamen, met inachtneming van alle feitelijke of juridische omstandigheden, het mogelijk maken een beslissende invloed uit te oefenen op de activiteiten van een onderneming, met name:

- a) eigendoms- of gebruiksrechten op alle activa van een onderneming of delen daarvan;
- b) rechten of overeenkomsten die een beslissende invloed verschaffen op de samenstelling, het stemgedrag of de besluiten van de organen van een onderneming;

Energie Samen voegt daar aan toe:

- c) democratische controle van de leden of aandeelhouders.

Lidstaten hebben de vrijheid om zelf een concrete invulling te geven aan het woord nabijheid. Energie Samen adviseert om dit per soort energiegemeenschap anders te definiëren. Bij een Warmteschap is de voorgestelde definitie van nabijheid: meerderheid van de leden of aandeelhouders zijn gevestigd in het leveringsgebied van het Warmteschap.

---

⁵ Discussiestuk definitie Hernieuwbare Energie Gemeenschappen (HEG) en Energie Gemeenschappen van Burgers (EGG), tot stand gekomen door een expertgroep van Energie Samen in samenwerking met RVO onder het H2020 project EUHeroes.